

בג"ץ 1308/17

בג"ץ 2055/17

בבית המשפט העליון

שבבתו כבית משפט גבוה לצדק

עיריית סילוואד ואח'

ע"י ב"כ, עו"ד סוהאד בשארה ואח'
עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רח' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה
טל': 04-9501610; פקס: 04-9503140
דואר אלקטרוני: suhad@adalah.org
וע"י עו"ד סלימאן שאהין
מרכז ירושלים לזכויות האדם
רח' אבן בטוטה 14, ירושלים
טל': 02-6272982; פקס': 02-6264770

העותרים בבג"ץ 1308/17

נ ג ד

1. הכנסת

ע"י היועץ המשפטי של הכנסת
הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
טל': 02-6408638; פקס': 02-6753495

2. המפקד הצבאי באזור הגדה המערבית

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466101; פקס: 02-6467011

3. ממשלת ישראל

ע"י ב"כ, עו"ד הראל ארנון
רח' הרטום 16, ירושלים
טל': 02-6509100; פקס': 02-6509110

4. המועצה האזורית מטה בנימין

על-ידי ב"כ, עו"ד שמחה דן רוטמן
מרח' הלל 18 ירושלים
טל': 052-8743868; פקס: 077-4449672

המשיבים בבג"ץ 1308/17

ראש מועצת הכפר עין יבווד ואח'

ע"י ב"כ, עו"ד מיכאל ספרד ואח' וכן עו"ד שלומי זכריה
ו/או מיכל זיו ואח'
רח' דוד חכמי 12, תל-אביב
טל': 03-6206947/8/9; פקס': 03-6206950

וע"י ב"כ עוה"ד דן יקיר ו/או רוני פלי ואח'

האגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב

טל': 03-5608185; פקס': 03-5608165

העותרים בבג"ץ 2055/17

נ ג ד

1. הכנסת

המשיבה 1 ע"י היועץ המשפטי של הכנסת
הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
טל': 02-6408638; פקס': 02-6753495

2. הממשלה

המשיבה 2 ע"י ב"כ, עו"ד הראל ארנון
רח' הרטום 16, ירושלים
טל': 02-6509100; פקס': 02-6509110

3-7. היועץ המשפטי לממשלה ואח'

המשיבים 7-3 ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466101; פקס: 02-6467011

8. המועצה האזורית מטה בנימין
על-ידי ב"כ, עו"ד שמחה דן רוטמן
מרח'י הלל 18 ירושלים
טל: 052-8743868; פקס: 077-4449672

המשיבים בבג"ץ 2055/17

בקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

1. ביום 12.3.17, הוגשה בקשה מטעם ב"כ היועץ המשפטי לממשלה לאיחוד הדיון בעתירות ולמתן ארכה, שבגדרה הוצע הסדר דיוני – עד להכרעה בבקשה לצו ביניים – כדלקמן:
 - א. לא יבוצעו פעולות של רישום, נטילת זכויות במקרקעין, הקצאה ותכנון לפי סעיפים 3-6 לחוק.
 - ב. יוקפאו הליכי האכיפה והצווים המינהליים שעליהם חל החוק, ביחס לבנייה קיימת בהתיישבות הנמצאת ביישובים המנויים בסעיף 11 לחוק.
 - ג. לא יבוצעו צווים אופרטיביים שעליהם חל החוק, שיש בהם כדי לשנות את המצב הקיים (כגון צווי הריסה), לגבי בנייה קיימת ב"התיישבות" שלכאורה חלים לגביה סעיפים 3 ו-7 לחוק.
2. ביום 15.3.17 הורה בית המשפט הנכבד (כב' השופט הנדל) על איחוד הדיון בעתירות, וכן התיר לצדדים להגיב בתוך 10 ימים לבקשת העותרים בבג"ץ 1308/17 לצו ארעי ולהסדר הדיוני האמור שהוצע על-ידי היועץ המשפטי לממשלה.
3. ביום 27.3.17, ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד, שלפיה "בנסיבות העניין, ולנוכח ההסדר הדיוני שהציע היועץ המשפטי לממשלה – אשר מקובל על יתר המשיבים בעתירות – אין מקום למתן צו ארעי".
4. מאז הוצג ונרשם ההסדר הדיוני ועד היום חלפו מספר חודשים, והתבקשו מספר ארכות להגשת כתבי בית הדין בהליך, לרבות התגובות לבקשה לצו ביניים. מנגד, יש לציין את סעיף 4(ב) לחוק, אשר קובע כי "רשויות האזור ייטלו את זכויות השימוש וההחזקה במקרקעין בהתאם לסעיף 3(2) בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה", מועד אשר חל בעוד כשבוע ימים, ביום 13.8.17.
5. בשים לב לכך שטרם הוגשו התגובות וממילא לא ניתנה החלטה שיפוטית בבקשה לצו ביניים, סבור היועץ המשפטי לממשלה כי יהיה זה לטובת העניין אם ינתן בשלב זה תוקף של צו ביניים-ארעי להסדר הדיוני שנכלל בהודעה מיום 12.3.17, המפורט לעיל.

זאת, למצער עד להגשת תגובות המשיבים לבקשה לצו ביניים ולהחלטה אחרת של בית המשפט הנכבד.

6. בשים לב לחלוף הזמן, דומה כי מתן צו ביניים-ארעי ישרת את תכלית הבהירות כלפי כולי עלמא בכל הקשור ליישומו של החוק בעת הזו, אף בשים לב לסד הזמנים שנקבע בו. זאת אף בשים לב לפניות שהתקבלו בהקשר זה וכן עתירה המכוונת לעניין זה ממש (בג"ץ 5570/17 קדמון נ' שר הביטחון) (הוגשה ביום 10.7.17, ניתנה החלטה לתגובה מקדמית של המשיבים עד ליום 25.8.17).

7. זאת ועוד, מתן צו ביניים-ארעי, המעגן את ההסדר הדיוני, יביא לידי ביטוי את הכוונה שעומדת בבסיסו – כפי שבאה לידי ביטוי בהודעה מיום 12.3.17, של יישום הכלל הנהוג בידי המדינה שלפיו ככלל לא יבוצעו פעולות מהותיות ובלתי הפיכות כל עוד תלויה ועומדת בקשה לצו ביניים, בפרט בנסיבות שבהן מדובר בחוק שלפי עמדת היועץ המשפטי לממשלה הייתה קיימת מניעה משפטית מפני קידומו, ושיישומו עלול לעורר קשיים אחרים.

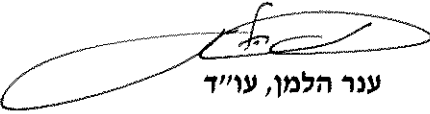
8. לנוכח כלל האמור, יתבקש בית המשפט הנכבד לתת תוקף של צו ביניים-ארעי להסדר הדיוני שנכלל בהודעה מיום 12.3.17, כמפורט שוב בפסקה 1 לעיל.

9. עמדות הצדדים ביחס לבקשה דנן מצורפות כנספח א' לבקשה זו.

היום, ט"ו באב תשע"ז

7 באוגוסט 2017

יונתן ברמן, עו"ד
סגן בכיר במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ענר הלמן, עו"ד
סגן מנהלת מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

נספח א' – עמדות הצדדים ביחס לבקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה:

- ב"כ הממשלה, עו"ד הראל ארנון, ביקש להגיב לבקשה בנפרד.

- ב"כ העותרים בבג"ץ 1308/17, עו"ד סוהאד בשארה, מסרה כדלקמן:

"כפי שהובהר על ידי העותרים בעבר, יישום החוק, גם בצורה חלקית, יפגע באופן חמור בזכויות החוקתיות של פלסטינים בשטחים הכבושים לקניין ולכבוד האדם. פגיעה זו הינה מתמשכת כל עוד ההליכים והצווים כנגד הבניה נשוא החוק דנן מוקפאים. אין בבקשת היועמ"ש שאושרה בעבר כהסדר דיוני שיחול, למצער, עד להכרעה בבקשה לצו ביניים, כמו גם בבקשה דנן, בכדי למנוע פגיעה כה קשה בזכויות יסוד. כך למשל, לפי ההסדר, כלל ההליכים והצווים האופרטיביים כנגד הבניה הקיימת בהתנחלויות מוקפאים, תוך כדי המשך הפגיעה בזכות הקניין של הפלסטינים.

על כן, אנו רואים לנכון שבית המשפט ייתן צו ביניים/ארעי כמבוקש וכן ירחיב את הצו האמור בכך שיכלול את כלל הוראות החוק, וזאת בהתאם לבקשה שהגישו העותרים ביום 12.3.2017 למתן צו ארעי."

- ב"כ העותרים בבג"ץ 2055/17, עו"ד דן יקיר, מסר כדלקמן:

"העותרים בבג"ץ 2055/17 מסכימים לבקשה. יחד עם זאת אין לראות בהסכמה זו משום הסכמה לטענה כלשהי שתיטען מטעם המשיבים או מי מהם במסגרת הליכים אחרים שתלויים ועומדים בפני בית משפט נכבד זה. כמו כן, ולנוכח הנזק לשלטון החוק ולזכותם של העותרים לקניין הנובע מהקפאת הליכי האכיפה בפועל, העותרים שומרים על זכותם לבקש בעתיד צו לחידוש הליכי האכיפה אם וככל שיתברר שהתמשכות ההליכים בתיק זה גורמת להם נזק בלתי הפיך או כבד."

- ב"כ הכנסת, עו"ד אביטל סומפולינסקי, מסרה כדלקמן:

"מאחר שההסדר הדיוני שהציע היועץ המשפטי לממשלה היה מוסכם על המשיבה, ובהתחשב בטעמים המעשיים המובאים בבקשה בדבר הצורך בעיגון ההסדר הדיוני בצו ביניים ארעי, המשיבה אינה מתנגדת לבקשה."

- ב"כ מ.א. מטה בנימין, עו"ד שמחה דן רוטמן, מסר כדלקמן:

"המועצה האזורית מטה בנימין מתנגדת לבקשת היועץ המשפטי לממשלה בנוגע למתן צו ביניים עראי בקשר ליישום השלב הראשון של החוק בשל הסיבות הבאות:

1. נטילת זכויות השימוש וההחזקה על ידי רשויות האזור, אינה מהווה צעד בלתי הפיך הפוגע בדרך כלשהיא בעותרים או בבעלי הקרקע, ככל שישנם כאלה, שכן כבר כיום הקרקעות הללו

נמצאות בשימושם של מי שאיננו בעליהם. משכך אין הצדקה למתן צו ביניים עראי בכל הנוגע ליישום השלב הראשון של החוק.

2. יוזכר כי החוק נהנה מחזקת החוקתיות, ומתן צו ביניים עראי ללא דיון נגד חקיקה ראשית של הכנסת, מהווה פגיעה חמורה בחזקה זו.

3. בנוסף, כל דחייה ביישומו המלא של החוק, מאריכה את משך הפגיעה בזכויות תושביה של המועצה, לרבות הזכות לכבוד, לקניין, לחינוך ולשוויון, כמו גם ביכולתה של המועצה למלא את תפקידה ולדאוג לרווחת תושביה.

4. יוזכר כי בהודעתו בדבר ההסדר הדיוני מיום 12.3.2017, הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי הליכי הבחינה והבדיקה בהתאם לסעיף 3 לחוק, לא יוקפאו, ועל כן ניתן היה לצפות בבקשה מטעמו שמוגשת שבוע לפני המועד ליישום החוק, יצרף היועץ מידע בדבר התקדמות ההליכים והפגיעה הנטענת הצפויה אם לא יינתן צו עראי, מידע שכזה לא צורף. הדבר מעלה את החשש כי היועץ המשפטי לממשלה לא קיים את התחייבותו ומחויבותו על פי החוק לפי סעיף 3. אין מקום שבית המשפט יתן יד להפרה בוטה של החוק ושל ההתחייבות שניתנה לבית המשפט וקיבלה תוקף של הסדר דיוני.

עם זאת, המועצה סבורה שלאור העיכוב שחל עד כה, בכל הנוגע ליישום שאר סעיפי החוק, מן הראוי ליתן צו עראי הקובע כי שאר המועדים שבחוק יחלו להימנות רק ממתן החלטה אחרת של בית המשפט, כדי שלא ייווצר מצב שהקרקעות טרם הוסדרו כחוק, אך יפוג תוקפן של ההוראות בדבר הקפאת הליכי האכיפה בניגוד לרצון המחוקק.